

УДК 338.242.4

Кузнецов О. В.

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ПІДТРИМКА СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Проаналізовано стан підприємницького середовища в Україні, враховуючи сучасні інтеграційні процеси та виклики, що постають перед економікою. Розглянуто чинники, що зумовлюють виникнення загроз безпечної діяльності суб'єктів господарювання. Проаналізовано заходи щодо створення сприятливого підприємницького середовища та підтримки діяльності суб'єктів господарювання з боку держави в контексті забезпечення її економічної безпеки.

Ключові слова: державне регулювання, економічна безпека, суб'єкт господарювання, загрози діяльності.

Постановка проблеми. Період економічних трансформацій в Україні сьогодні можна підсумувати формуванням основних засад ринкової системи господарювання: відбулася лібералізація господарських відносин, становлення малого й середнього підприємництва, сформовано власну грошово-кредитну систему, зросла торговельна та фінансова відкритість країни. Проте позитивні досягнення років незалежності України не набули системного характеру, який привів би до формування сучасної ефективної конкурентоспроможної економіки – основи національної економічної безпеки та незалежності. Політична криза, підсилена військовими діями та структурним дисбалансом, що існує в системі національного господарства, спричинила чи не наймасштабнішу економічну кризу з часів незалежності. При цьому заходи щодо фінансової стабілізації є неадекватними та надто жорсткими. Одночасно проводяться лібералізація курсоутворення, шокове підвищення цін і тарифів для населення, замороження соціальних виплат та підвищення фіскального навантаження на бізнес. Це приводить до зниження платоспроможності населення, дестимулює підприємницьку діяльність та загрожує паралічем економічного життя. Ставка на закордонну й міжнародну кредитну допомогу робить Україну залежною від кредиторів та обмеженою у власних діях. Показники державного та гарантованого державою боргу вже перевищили критичний рівень (60% ВВП) і становили 70,3% від рівня ВВП на кінець 2014 р. Станом на 1 січня 2015 р. рівень валового зовнішнього боргу досягнув 96,5% ВВП [1, с. 13]. Виникає питання не тільки про реальність побудови нової економіки, а й збереження тієї, яка вже є, від остаточної руйнації. Зростає необхідність концентрації ресурсів держави на розбудові місткого конкурентного внутрішнього ринку як запоруки економічної безпеки держави та задоволення потреб громадян. Набувають актуальності процеси розбудови бізнес-середовища, перетворення підприємництва на основу нової соціально-економічної стійкості та рушія економічного відновлення в Україні [2, с. 4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання економічної безпеки досліджували такі зарубіжні та вітчизняні економісти, як: Л. Абалкін, В. Акімов, О. Барановський, І. Бінько, В. Богомолов, Є. Бридун, Т. Васильців, З. Варналій, М. Ватагін, Г. Вечканов, О. Власюк, В. Воротін, А. Гальчинський, В. Геєць, Т. Гладченко, О. Гончаренко, А. Горбунов, В. Духов, А. Драга, М. Єрмошенко, А. Качинський, В. Кириленко, Т. Клебанова, Т. Ковальчук, А. Козаченко, В. Кравченко, П. Крайнев, Д. Ляшів, І. Мазур, О. Маліновська, В. Мунтіян, Г. Пастернак-Таранушенко, Н. Реверчук, В. Сенчагов, Т. Хайлова,

С. Чистов, В. Шлемко. Науковці вивчали питання економічної безпеки держави, її структурних складових, а також наукове обґрунтування теоретико-методичних засад і прикладних механізмів зміцнення економічної безпеки підприємництва у системі безпеки національної економіки. Вчені визначали поняття економічної безпеки підприємства, її складників, індикаторів, методології оцінювання та методів регулювання.

Метою статті є аналіз заходів щодо утворення сприятливого підприємницького середовища та підтримки діяльності суб'єктів господарювання з боку держави в контексті забезпечення її економічної безпеки.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Нині об'єктивна потреба підтримки підприємництва в Україні зумовлена, насамперед, цілями економічної політики, спрямованої на досягнення сталого розвитку держави, забезпечення постійного зростання показників, що характеризують рівень добробуту та якість життя населення. Іншими словами, активне формування ринкових відносин, активізація підприємницької діяльності, забезпечення нормальних умов функціонування підприємства, сприяння насиченню ринку товарами й послугами, забезпечення стабільності економічного розвитку окремих територій [3, с. 40–41]. При цьому залишається невирішеним питання відсутності цілісного, системного та науково обґрунтованого підходу до формування інституційного середовища, яке забезпечує реалізацію правових положень у практичній діяльності суб'єктів господарювання та державного регулювання економічної безпеки підприємства. Можна засвідчити хаотичні, непослідовні та фрагментарні дії органів державної влади щодо впровадження сучасної державної регуляторної політики в галузі підприємництва, яка б відповідала сучасним викликам та вимогам ринку [4, с. 18].

Виклад основного матеріалу дослідження. Успішна реалізація цілей економічної політики та гарантування економічної безпеки держави безпосередньо пов'язані з якістю, оптимальністю та ефективністю державного регулювання підприємницької діяльності. З теоретичного погляду, державне регулювання економіки – це система знань про сутність, закономірності дії та правила застосування типових методів та засобів впливу держави на хід соціально-економічного розвитку, спрямованих на досягнення цілей державної економічної політики. З практичного погляду, державне регулювання економіки – це сфера діяльності держави для цілеспрямованого впливу на поведінку учасників ринкових відносин з метою забезпечення пріоритетів державної економічної політики [5, с. 61].

В. Акімов, Є. Бридун та М. Ватагін, обґрунтовуючи своє визначення сутності поняття «економічна безпека держави», відносять до стану захищеності інтересів соціально-економічної системи можливість забезпечення її сталого розвитку, а під економічною безпекою розуміють сукупність умов та факторів, які забезпечують незалежність національної економіки, її стабільність та стійкість, здатність до постійного оновлення й удосконалення; захищеність економічних, політичних, екологічних, правових та інших потреб суспільства і його громадян; забезпечення передумов для виживання в умовах кризи та майбутнього розвитку; захист життєво важливих інтересів країни та її території, зважаючи на ресурсний потенціал, збалансованість та динаміку розвитку; створення внутрішнього імунітету та зовнішньої захищеності від дестабілізаційних впливів; конкурентоспроможність країни на світових ринках, об'єктів і територій на внутрішньому ринку та стійкості фінансового становища; забезпечення належних умов життя та стійкого розвитку особистості, збереження екології.

Загальною умовою вирішення проблем економічної безпеки за кожним з цих напрямів є наявність ресурсів для розширеного відтворення економічного потенціалу [6, с. 18]. При цьому Т. Васильців підкреслює, що забезпечення захисту економічних інтересів держави в умовах ринкової системи господарювання неможливе без захисту економічних інтересів підприємництва – життєво необхідного елемента ефективного функціонування соціальної та економічної системи суспільства, механізму управління нею, забезпечення її захисту та розвитку [7, с. 21].

Підприємництво оптимізує використання національного ресурсного потенціалу, створює умови для поширення зайнятості та самозайнятості, джерела доходу значної частини населення країни, забезпечує гнучкість реакції національної економіки на попит на внутрішньому та зовнішньому ринках, сприяє зниженню диференціації суспільства за рівнем життя та формуванню «середнього класу». Становлення «критичної маси» дієздатних конкурентоспроможних суб'єктів підприємництва є запорукою не лише економічної та соціальної стабільності, але й національної економічної незалежності [1, с. 52].

За даними 2013 р., частка малих і середніх підприємств у загальній чисельності підприємств України сягнула 99,8%, сектор МСП забезпечував 67,8% зайнятості у 2013 р., а частка сектору МСП в обсягах реалізованої продукції у 2013 р. становила 57,5%, що відповідало загальноєвропейському рівню. Проте, незважаючи на те, що МСП складає основу підприємництва в Україні, частка МСП у ВВП є набагато нижчою, ніж у країнах ЄС. Частка МСП у ВВП європейських країн визначається на рівні 50–70%. В Україні аналогічний показник майже в 4 рази менший [8]. У секторальному вимірі переважна більшість суб'єктів МСП сконцентрована у секторі оптової та роздрібної торгівлі.

Так, до торговельної сфери належать 51,7% загальної кількості цих суб'єктів. Ще 7% припадає на промисловість, 5,4% – сферу транспорту і зв'язку, 4,1% – агросектор. Сектор МСП виявляє низьку ефективність, що є результатом низки причин:

- недостатньої якості менеджменту в секторі МСП;
- штучного зосередження неякісних активів для використання у схемах «приватизації» прибутку великих підприємств;

- недостатньої якості виробничих активів через брак інвестування та низьку інноваційність;
- подрібнення сектору МСП у зв'язку з переважанням дрібних підприємств та фізичних осіб, які не створюють підприємства;

- зосередження МСП у сфері торгівлі та слабкому зображенні в реальних секторах економіки.

Організаційна недовершеність вітчизняного підприємництва приводить до слабого розкриття підприємницького потенціалу нації, гальмування становлення ринкових механізмів господарювання, марнування потенційних ресурсів розвитку. Серед наявних загроз безпеці діяльності суб'єктів господарювання визначають такі:

- процедурна переобтяженість господарської діяльності;
- недостатня захищеність прав власності;
- високий рівень корупції;
- неможливість отримання в належних обсягах кредитних коштів;
- монополізованість ринків збуту;
- труднощі під час виходу на зовнішні ринки [1, с. 53–54].

Наявні загрози безпечної діяльності суб'єктів господарювання в Україні зумовлені такими чинниками і причинами, як:

1. Зниження мотивації до підприємницької діяльності через невисокі фінансові результати господарювання та значну частку суб'єктів господарювання, які збиткові або припинили діяльність. Це зумовлено як об'єктивними причинами все ще обмеженої місткості внутрішнього ринку, низької купівельної спроможності населення та збільшенням обсягів продажу товарів, виготовлених не на території України, так і суб'єктивними чинниками високої витратомісткості фінансово-господарської діяльності, складності проходження дозвільних, реєстраційних, погоджувальних та контрольних процедур.

2. Низький рівень захищеності майна та права власності суб'єктів підприємництва, у тому числі через наявність дій, пов'язаних з протиправним захопленням підприємств, недосконалість чинного корпоративного й кримінального законодавства і судової системи щодо протидії рейдерству, відсутність практики впровадження міжнародних стандартів боротьби з протиправними поглинаннями та активної участі ЗМІ у вирішенні проблеми неправомірного захоплення суб'єктів господарювання та їх майна, активів, персоналу. За даними Українського союзу промисловців і підприємців, в країні діє 35–50 спеціалізованих рейдерських груп, що складаються з досвідчених юристів й економістів. Кількість рейдерських атак в рік перевищує 3 000, а їх результативність становить понад 90%. Збитки від рейдерських захоплень оцінюються в 3–5 млрд дол. США щорічно.

3. Складність та обмеженість доступу суб'єктів підприємництва, що діють, і новостворених до ресурсів та ринків, прав діяльності. Це проявляється через приховану монополізацію більшості сегментів ринку споживчих товарів і послуг, використання адміністративного ресурсу під час отримання конкурентних переваг чи створенні штучних обмежень для конкурентів, тиск на бізнес (створення організаційно-бюрократичних перешкод) у проходженні адміністративних послуг та державних процедур. Існує значна кількість адміністративних бар'єрів (висновки, сертифікація, ліцензування, дозволи, що видаються на короткий термін, змушують підприємство, яке не змінює свого функціонального призначення,

оформляти необґрунтовано велику кількість документів для отримання дозвільних документів на новий строк).

4. Проблеми фінансування комерційної господарської діяльності, ресурсного, фінансового та інвестиційного забезпечення розвитку бізнесу. Вітчизняні суб'єкти підприємництва характеризуються недостатньою забезпеченістю власними фінансовими ресурсами та робочим оборотним капіталом. Це обмежує їх можливості з розвитку бізнесу та модернізації бізнес-процесів. Згідно результатів досліджень Міжнародної фінансової корпорації, 75% опитаних респондентів основною перешкодою на шляху розвитку малого підприємства на місцевому рівні назвали обмежений доступ до фінансування та можливість залучення на вигідних умовах кредитних ресурсів.

5. Низький рівень життєздатності вітчизняного підприємницького сектора через низьку інвестиційно-інноваційну активність його суб'єктів, украй низький рівень і малу кількість реалізованих проектів і програм співробітництва з великим бізнесом та державою (в межах державно-приватного партнерства). До цього значною мірою привела недосконалість законодавчої бази щодо регулювання відносин у сфері міжсекторального та міжгалузевого співробітництва, державно-приватного партнерства, а саме низький рівень захищеності інвестицій приватних партнерів в рамках державно-приватного партнерства та інших форм співпраці. Так, з 2009 до 2014 рр. судами України прийнято 172 рішення про відшкодування збитків, завданих органом державної влади, з яких лише 5 позовів були задоволеними в повному обсязі, 124 – повністю відмовленими.

6. Низький рівень дієвості та ефективності національної, регіональних і місцевих стратегій та програм підтримки підприємництва, їх орієнтованість на реалізацію невеликої кількості заходів, як правило, обслуговувального, а не інвестиційно-інноваційного характеру, при чому переважно в столиці та обласних центрах [9, с. 16–17].

У 2013 р. Урядом було затверджено концепцію Загальнодержавної програми розвитку малого й середнього підприємництва на 2014–2024 рр. [8], метою якої є розв'язання проблем розвитку малого й середнього підприємництва, згідно з Законом України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні». В концепції чітко визначені мета програми та очікувані результати її виконання. Для досягнення заявленої мети виділені такі шляхи:

- 1) дерегуляція господарської діяльності;
- 2) надання підтримки інноваційно-орієнтованим суб'єктам малого й середнього підприємництва;
- 3) розширення можливостей доступу суб'єктів малого й середнього підприємництва до отримання кредитних ресурсів, у тому числі в результаті розробки та впровадження нових фінансових інструментів, надання гарантій та поруки за кредитами, а також залучення міжнародних організацій до кредитування;
- 4) посилення захисту прав власника, інвестора, а також корпоративної безпеки бізнесу;
- 5) стимулювання суб'єктів малого й середнього підприємництва до провадження діяльності з використанням наукомістких, ресурсо- та енергозберігальних інноваційних технологій;
- 6) підвищення ефективності та розширення сфери застосування інструментів державної підтримки інноваційної діяльності суб'єктів малого

й середнього підприємництва шляхом надання грантів, прямого інвестування інноваційних проектів, надання фінансових гарантій, стимулювання участі банків в інвестуванні інноваційної діяльності, надання нефінансових послуг та інших видів підтримки, державного замовлення на розробку й упровадження новітніх технологій за пріоритетними напрямками, оновлення матеріально-технічної бази наукової та науково-технічної діяльності;

7) забезпечення на безоплатній основі дистанційного доступу громадськості до патентно-інформаційних ресурсів, зокрема, щодо описів винаходів, корисних моделей, промислових зразків, знаків для товарів і послуг, селекційних досягнень, що сприятиме ефективному захисту прав на такі об'єкти;

8) сприяння розвитку інфраструктури підтримки малого й середнього підприємництва, створення бізнес-інкубаторів, що здійснюють надання комплексу послуг, зокрема послуг аутсорсингу, центрів трансферу технологій, консалтингових центрів, венчурних фондів;

9) підтримка експортної діяльності суб'єктів малого й середнього підприємництва;

10) удосконалення системи професійної освіти, підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для суб'єктів малого й середнього підприємництва, співпраця між державою, приватним сектором та громадськими організаціями у сфері навчання підприємств;

11) удосконалення системи інформаційної підтримки, зокрема, шляхом створення інформаційної системи;

12) проведення моніторингу умов провадження підприємницької діяльності із застосуванням регіональних рейтингів ведення бізнесу;

13) розширення можливостей участі суб'єктів малого й середнього підприємництва у реалізації проектів державно-приватного партнерства шляхом формування фонду нежитлових приміщень і земельних ділянок для надання в оренду суб'єктам малого й середнього підприємництва на пільгових умовах, а також забезпечення розвитку сільськогосподарського підприємництва та кооперації шляхом державної підтримки формування та поліпшення матеріально-технічної бази виробників сільськогосподарської продукції.

Слід відзначити відсутність системного підходу з боку держави щодо заходів, спрямованих на підтримку суб'єктів господарювання та підвищення рівня їх економічної безпеки.

Починаючи з травня 2014 р. було удвічі скорочено кількість дозвільних документів [10], у вересні цього ж року вдвічі скорочено кількість перевіряючих органів [11]. Але цього виявилось недостатньо. Згідно даних Федерації роботодавців України, загальна кількість візитів контролерів скоротилося всього на 9% – до 643 000. Майже кожна шоста перевірка закінчилася фінансовими санкціями. За перші шість місяців контролери виписали понад 99 000 штрафів. Це в 2 рази менше, ніж у 2013 р., проте санкції стали жорсткіше: загальна сума штрафів зросла на 93% – до 2,3 млрд грн. У зростанні суми штрафів порівняно з кількістю перевірок можна відзначити позитивний момент: частина грошей перейшла з тіншового сектора до бюджету через штрафні відомості [12].

Дослідження законодавчої діяльності, спрямованої на врахування інтересів МСП за листопад 2014 р. – вересень 2015 р., що були проведені фахівцями Центру міжнародного приватного під-

приємництва, також констатують певну вибірковість дій та суттєвність поведінки з боку вищих органів державної влади. Упродовж проаналізованого періоду роботи новообраного парламенту було прийнято 38 законів, положення яких так чи інакше стосуються інтересів МСП. Тематична спрямованість прийнятих законів показує пріоритетність вирішення проблем надмірного регулювання господарської діяльності: 12 законів стосуються дерегуляції. Значну увагу законодавців приділяють питанням оподаткування, 8 прийнятих законів стосуються удосконалення оподаткування. Проте серед цих законів лише 7 можуть позитивно впливати на МСП, а саме: Закони України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)», «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю та вдосконалення містобудівного законодавства», «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо застосування реєстраторів розрахункових операцій», «Про публічні закупівлі». Інші закони унормовують певні прогалини у сфері господарської діяльності, спрощують окремі адміністративні процедури, запроваджують зміни в оподаткуванні суб'єктів господарювання, застосуванні реєстраторів розрахункових операцій тощо.

Серед усіх прийнятих законів простежується певна галузева спрямованість. Так, 9 законів прямо або опосередковано (в частині землеустрою, оренди земельних ділянок) стосуються сільсько-господарського виробництва; 2 закони – виготовленню, розповсюдженню періодичних видань, друкованих засобів масової інформації та книжок; 2 – виробництва та споживання енергії; по 1 – будівельної діяльності, переробки лісоматеріалів, діяльності аптек, сфери освіти. Показово, що тільки один із прийнятих у проаналізований період законів передбачає стимулювання інноваційної діяльності – виробництво електроенергії з альтернативних джерел енергії шляхом застосування «зеленого» тарифу. Що стосується суб'єктів законодавчої ініціативи, то серед законів, ініційованих народними депутатами України, не висвітлені загальні питання розвитку економіки, серед

ініційованих Урядом – питання внутрішнього ринку. Порівняння положень прийнятих законів з програмними документами відповідних суб'єктів законодавчої ініціативи показує, що вони в цілому відповідають їх намірам, проголошеним в Угоді про коаліцію депутатських фракцій «Європейська Україна» (для законів, ініційованих народними депутатами України), Програмі діяльності Кабінету Міністрів України (для законів, ініційованих Кабінетом Міністрів України). Частково відповідають положенням програмних документів ті закони, положення яких лише опосередковано відповідають проголошеним деклараціям або ж ухвалені засоби регулювання відрізняються від передбачених програмними документами.

Більшість прийнятих законів передбачають зменшення регуляторних вимог, спрощення адміністративних процедур, удосконалення податкового регулювання, гармонізація законодавства України із законодавством ЄС та Угодою про технічні бар'єри в торгівлі (СОТ). Реалізація норм цих законів сприятиме, за інших необхідних умов, розвитку як внутрішнього ринку України, так і збільшенню обсягів зовнішньої торгівлі. Деякі чинні закони, що передбачають системні зміни, відтерміновано в часі. Це зумовлено необхідністю приведення підзаконних НПА відповідно до прийнятих законів для впровадження їх на практиці. Відповідно, очікуваний позитивний вплив від дії цих законів безпосередньо залежить від їх реалізації на підзаконному рівні та може буде відчутним тільки згодом [13].

Висновки. В умовах відкритості економіки, імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС і значних зовнішніх викликів важливим напрямом розвитку має стати сприяння виходу суб'єктів МСП на зовнішні ринки та досягнення їх належної конкурентоспроможності. Це відповідатиме загальносвітовому тренду поширення інклюзивного розвитку в умовах глобалізації, що полягає у поєднанні економічного та соціального ефектів розвитку та поширення їх впливу на якнайширші верстви населення.

У зв'язку з цим подальшого дослідження потребують такі питання: надання політиці підтримки суб'єктів підприємництва системного характеру з обов'язковою взаємодією органів державної влади та громадських інститутів підтримки малого й середнього бізнесу, визначення місця економічної безпеки підприємницької діяльності в системі економічної безпеки держави, вдосконалення наявних та створення нових ринкових механізмів регулювання підприємницького середовища.

Список літератури:

1. Політика економічного прагматизму [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ises.org.ua/uploads/files/NEP_big%2011%2007%202015.pdf
2. Передумови та пріоритети реформування державної політики розвитку підприємництва в Україні / [Я. Бережний, З. Варналій, Т. Васильців та ін.]. – К. : НІСД, 2014. – 73 с.
3. Ковальчук Т. Актуальні питання політики розвитку / Т. Ковальчук, В. Черняк, В. Шевчук – К. : Знання, 2009 – 326 с.
4. Башнянин Г. Економічні системи : [монографія] / Г. Башнянин. – Львів : Вид-во Львівської комерційної академії, 2006. – Т. 1. – 484 с.
5. Державне регулювання економіки : [навч. посібник] / С. Чистов, А. Нікіфоров, Т. Куценко та ін.]. – К. : КНЕУ, 2000. – 316 с.
6. Актуальные проблемы устойчивого развития : [монографія] / В. Акимов, Е. Бридун, М. Ватагин и др. ; под ред. И. Недина, Е. Сухина. – К. : Знание Украины, 2003. – 430 с.
7. Васильців Т. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення : [монографія] / Т. Васильців. – Львів : Арал, 2008. – 384 с.
8. Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2014–2024 рр. : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 р. № 641-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/641-2013-%D1%80>
9. Инфографика: Бизнесу упростили жизнь: какие разрешительные документы отменили [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://liga.net/infografica/181465_biznesu-uprostili-zhizn-kakie-razreshitelnye-dokumenty-otmenili-.htm

10. Инфографика: Уполовинили: Какие контролирующие госорганы ликвидирует Кабмин [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://liga.net/infografica/201849_upolovinili-kakie-kontroliruyushchie-gosorgany-likvidiruet-kabmin.htm
11. Инфографика: Дорогие контролеры. Суммы штрафов, начисленные бизнесу, выросли вдвое [Электронный ресурс] – Режим доступа : http://liga.net/infografica/203004_dorogie-kontrolery-summy-shtrafov-nachislennye-biznesu-vyrosli-vdvoe.htm
12. Дослідження законотворчої діяльності вищих органів державної влади, спрямованої на врахування інтересів МСП [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://platforma-msb.org/wp-content/uploads/2015/10/monitoring_web.pdf
13. Про реформу [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://prozorro.gov.ua/ua/pro-reformu/>
14. Модуль статистики prozorro.org [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bi.prozorro.org/sense/app/fba3f2f2-cf55-40a0-a79f-b74f5ce947c2/sheet/HbXjQep/state/analysis>

Кузнецов О. В.

Харьковский национальный экономический университет имени Семена Кузнецца

ПОДДЕРЖКА СУБЪЕКТОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА КАК ИНСТРУМЕНТ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА

Резюме

Проанализировано состояния предпринимательской среды в Украине, учитывая современные интеграционные процессы и вызовы, стоящие перед экономикой. Рассмотрены факторы, обуславливающие возникновение угроз безопасной деятельности субъектов хозяйствования. Проанализированы меры по созданию благоприятной предпринимательской среды и поддержки деятельности субъектов хозяйствования со стороны государства в контексте обеспечения его экономической безопасности.

Ключевые слова: государственное регулирование, экономическая безопасность, субъект хозяйствования, угрозы деятельности.

Kuznetsov O. V.

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

SUPPORT OF ENTREPRENEURIAL SUBJECTS AS A TOOL FOR PROVIDING THE STATE ECONOMIC SECURITY

Summary

The article analyzes the state of the business environment in Ukraine, taking into account the modern integration processes and challenges facing the economy. It examines the factors that give rise to a threat to security activities of economic entities. Analyzed measures to create a favourable business environment and support the activities of business entities from the state in the context of its economic security.

Key words: government regulation, economic security, business entity, threat activity.

УДК 336:338.43(477)

Лебідь В. С.

Вінницький національний аграрний університет

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Визначено та проаналізовано основні проблеми організації фінансово-кредитного забезпечення аграрного виробництва, які зумовлені як специфікою галузі, так і низкою особливостей, що притаманні цій галузі. Наведено аналіз залучення кредитних ресурсів підприємствами аграрного сектора України за 2010–2014 рр. Запропоновано основні шляхи вирішення фінансово-кредитного забезпечення аграрного виробництва. **Ключові слова:** аграрне виробництво, фінансування, фінансово-кредитне забезпечення, банківське кредитування.

Постановка проблеми. Сектор аграрного виробництва є ресурсномісткою сферою, яка характеризується значною тривалістю виробничого циклу та суттєвим періодом обертання коштів. Для забезпечення виробничого циклу на якісному, технологічно високому рівні необхідно визначити стабільні джерела ресурсів. Одним із джерел таких ресурсів є банківське кредитування. Однак той механізм фінансово-кредитного забезпечення аграрного виробництва, що на сьогодні існує, не відповідає вимогам ресурсної ефективності та підвищення конкурентоспроможності підприємств галузі. Вітчизняний сектор аграрного виробництва не отримує належної державної фінансової

допомоги, проблемою залишається залучення інвестицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти фінансово-кредитного механізму забезпечення розвитку аграрного виробництва досліджувалися та продовжують бути в центрі уваги багатьох видатних науковців. З-поміж них можна виділити наукові доробки таких вчених, як В. Андрійчук [1], О. Гудзь [2], М. Дем'яненко [3], Ю. Лупенко, М. Малік [5], С. Онисько [9], П. Саблук [10], П. Стецюк [12], О. Шубравська [13].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Значна частина малодосліджених та дискусійних питань потребують ґрунтовного